21/09/2019

“Τα Άμφια να είναι απλά και όχι πολυδάπανα και προκλητικά στον πτωχό λαό μας”

Μητροπολιτικό Έργο / Ι.Μ. Γόρτυνος και Μεγαλοπόλεως

Μητροπολίτης Γόρτυνος και Μεγαλοπόλεως Ιερεμίας

Μετά τα γενικά που σας είπα για την θεία Λειτουργία στην προηγούμενή μου πρώτη επιστολή και στα οποία ζητώ υπακοή, αρχίζω να σας μιλώ με την παρούσα μου επιστολή πρακτικά σχετικά με την τέλεση της θείας Λειτουργίας.

Για να τελέσει την θεία Λειτουργία ο ιερεύς λαμβάνει πρώτα «καιρόν». Η λέξη αυτή είναι ένα παράγγελμα προς τον ιερέα, για να κάνει την σχετική Ακολουθία προετοιμαζόμενος για την θεία Λειτουργία. Δεν γνωρίζω, δεν έχω ερευνήσει το γιατί η Ακολουθία αυτή ονομάστηκε «καιρός». Μέσα μου το ερμηνεύω ως εξής: «Έφτασε ο καιρός! Η μεγάλη ώρα για την θεία Λειτουργία ήρθε»! Πιστεύω δε ότι αυτό πραγματικά πρέπει περίπου να είναι και το νόημα της λέξεως αυτής. Σ᾽ αυτό φαίνεται να συμφωνεί και το γραφόμενο στις λειτουργικές δέλτους, ότι ο ιερεύς λαμβάνει «καιρόν» «του καιρού επιστάντος», ότι ήλθε η αναμενόμενη γλυκειά ώρα

για την θεία Λειτουργία.

Αυτό όμως που θέλω να σας πω τώρα, άγιοι Πατέρες, είναι ότι η Ακολουθία του «καιρού» λαμβάνεται έξω από το ιερό Βήμα και όχι εντός αυτού, όπως συνηθίζεται να το κάνουμε. Οι λειτουργικές δέλτοι το λέγουν καθαρά αυτό. Κατά την ώρα που λέγονται τα Καθίσματα «ότε ιερεύς και ο διάκονος εξέρχονται του Βήματος ίνα λάβωσι καιρόν». Κατ᾽ οικονομίαν βέβαια μπορεί ο ιερεύς να «πάρει» καιρόν και εντός του ιερού Βήματος. Αλλά όχι αυτό, που γίνεται κατ᾽ οικονομίαν, να γίνει μόνιμο έθος και να συμβαίνει έτσι πάντοτε. Υπάρχουν δε και άλλοι βαθύτεροι λόγοι που ο «καιρός» πρέπει να λαμβάνεται έξω από το Ιερό Βήμα. Κατά πρώτον θα πω, είναι το ότι ο μέλλων να λειτουργήσει Ιερεύς πρέπει να λάβει προηγουμένως συγγνώμην από τον λαό. Γι᾽ αυτό στο τέλος του «καιρού» στρεφόμενος προς τον λαό υποκλίνεται σ᾽ αυτόν λέγοντας σιωπηλά, «συγχωρήσατέ με, αδελφοί μου χριστιανοί». Έπειτα χαίρεται, πολύ χαίρεται και ωφελείται ο λαός, όταν βλέπει τον παπά του ότι, για να μπεί στο Ιερό και να λειτουργήσει, κάνει πρώτα μία ειδική προσευχή και προετοιμασία ασπαζόμενος τα ιερά εικονίσματα. Πολύ πραγματικά ωφελεί πνευματικά τον λαό μας αυτό. Αλλά, όταν ο Ιερεύς λαμβάνει «καιρόν» έξω από το Ιερό Βήμα, αυτό βοηθεί πνευματικά και τον ίδιο τον Ιερέα. Του διδάσκει μυστικά να μην εξοικειώνεται με το Ιερό Βήμα. Γι᾽ αυτό, για να μπεί σ᾽ αυτό και να λειτουργήσει, πρέπει πρώτα να κάνει προσευχή μετανοίας έξω απ᾽ αυτό (από το Ιερό) ζητώντας από τον Θεό την συγχώρηση και την άδεια να τον καταδεχτεί να εισέλθει στο Ιερό, για να τελέσει το ιερώτατο Μυστήριο, την θεία Λειτουργία. Αλλά θα πεί κανείς εδώ ότι και προηγουμένως ο Ιερεύς, όταν τελούσε τον Όρθρο, ήταν στο Ιερό. Αυτό, πατέρες, οι παλαιοί ευλαβέστατοι Ιερείς το θεράπευαν με δυό τρόπους: (1) Ή λάμβαναν «καιρόν» στην αρχή-αρχή, προτού ακόμη να «βάλουν» το «Ευλογητός...» για τον Όρθρο, ή (2) είχαν κρεμασμένο ένα πετραχήλι στο τέμπλο, στην εικόνα του Χριστού, και τελούσαν τις Ακολουθίες εκτός του Ιερού Βήματος, στο οποίο τελούσαν μόνο την Θεία Λειτουργία.

Στο Ιερό Βήμα είναι αυτά τα κύρια και βασικά: Η αγία Τράπεζα και η Προσκομιδή. Και αυτά είναι μόνο για την θεία Λειτουργία. Μην σας μπερδεύω όμως άγιοι Πατέρες. Το παν από αυτά που σας είπα είναι η ευλάβειά μας στον άγιο Ναό του Κυρίου και ιδιαίτερα στο άγιο Βήμα. Προσοχή, μην πάθουμε εξοικείωση με τα Άγια, που δυστυχώς την πάθαμε. Ένα καθαρός στην ψυχή Ιερεύς είδε μέσα στο Ιερό ιστάμενον έναν άγγελο. Ένοιωσε δέος όταν τον είδε και ο άγγελος του είπε: «Εγώ από τότε που εγκαινιάστηκε ο ιερός αυτός Ναός είμαι πάντα εδώ και φυλάττω τον ιερό χώρο». Γι᾽ αυτό και εμείς, οποιαδήποτε ώρα εισερχόμαστε στο Ιερό, πρέπει να κάνουμε τον σταυρό μας και να ασπαζόμαστε την εικόνα του αγγέλου της πλευρικής θύρας, σαν να ζητάμε την άδειά του και την πρεσβεία του για να μπούμε

στο Άγιο Βήμα. Προσοχή: Ο άγγελος κρατάει σπαθί! Παρατηρώ όμως, πατέρες, κάποιες ανευλάβειες και γι᾽ αυτές όχι απλώς στενοχωρούμαι, αλλά πονώ πολύ. Για παράδειγμα: Πόσες φορές, μα πόσες φορές, σας το έχω πεί ότι, όταν θέλετε από το ένα κλίτος του Ιερού να πάτε στο άλλο, δεν θα περνάτε μπροστά από την Αγία Τράπεζα. Είναι ασέβεια αυτό. Δεν είναι πέρασα ο τόπος αυτός. «Ως φοβερός ο τόπος ούτος• ουκ έστι τούτο, αλλ᾽ ή οίκος Θεού και αύτη η πύλη του ουρανού» (Γεν. 28,17). Όταν, πατέρες, θέλετε από το ένα κλίτος του Ιερού να πάτε στο άλλο, θα περνάτε από το όπισθεν μέρος της Αγίας Τράπεζας. Θυμάμαι μάλιστα ότι όταν ήμουν παιδάκι στο ιερό, ένας ευλαβέστατος ιερεύς μου είπε, όταν περνάω πίσω από την Αγία Τράπεζα, να κάνω τον σταυρό μου περνώντας. Γι᾽ αυτό, από ιερή συνήθεια, με βλέπετε και τώρα, και σε ώρα που δεν γίνεται Ακολουθία, όταν περνώ πίσω από την Αγία Τράπεζα, κάνω τον σταυρό μου. Αγία συνήθεια! Μην περνάτε μπροστά από την Αγία Τράπεζα, αδελφοί και πατέρες, για την μετάβασή σας από την μία πλευρά του Ιερού στην άλλη. Ξαναλέγω ότι είναι ανευλάβεια και ασέβεια αυτό. Θυμηθείτε το θαύμα που έκανε η Παναγία η Γοργοϋπήκοος του αγίου Όρους στον ανευλαβή μοναχό, που περνούσε αδιάφορα μπροστά από την θαυματουργό της Εικόνα έχοντας και τα είδη της εργασίας του. Τον τύφλωσε!... Η δε Αγία Τράπεζα, το πανάγιο Θυσιαστήριο, είναι ανώτερο από την Εικόνα.

Μετά τον καιρό ο Ιερεύς πρέπει να έλθει να προσκυνήσει το Ιερό Βήμα. Εισερχόμενος, λοιπόν, στο Ιερό (από την βορεία πύλη) λέγει καθ᾽ εαυτόν: «Εισελεύσομαι εις τον άγιόν Σου οίκον. Προσκυνήσω μίαν θεότητα, προσκυνουμένην τρισυποστάτως εν Πατρί (και κάνει μία μετάνοια στην Αγία Τράπεζα) και Υιώ (δεύτερη μετάνοια) και Αγίω Πνεύματι (τρίτη μετάνοια στην Αγία Τράπεζα), νυν και αεί και εις τους αιώνας των αιώνων».

Στην συνέχεια ο ιερεύς ενδύεται τα άμφιά του, για να ιερουργήσει. Είναι μία σπουδαία πάλι λειτουργική πράξη αυτή και πρέπει ο Ιερεύς να την κάνει ενσυνείδητα και με ιεροπρέπεια. Με ιεροπρέπεια και όχι κουβεντιάζοντας με τους άλλους συλλειτουργούς του. Για την ιεροπρέπεια του Ιερέα την ώρα αυτή βοηθά η σκέψη να γνωρίζει και να εννοεί συνειδητά το τι κάνει ενδυόμενος τα άμφιά του. Ακούστε, πατέρες: Ο Αδάμ και η Εύα με την αμαρτία τους που έπραξαν στο παράδεισο, που την λέμε «προπατορικό» αμάρτημα, «γυμνώθηκαν», λέει η Αγία Γραφή και ντράπηκαν ο ένας τον άλλο. Γυμνώθηκαν από το «άμφιο» (= το ένδυμα) της αθωότητος. Γι᾽ αυτό και ντράπηκαν. Γυμνοί ήταν και πρώτα, πριν από την αμαρτία τους, αλλά δεν ντρέπονταν (βλ. Γεν. 2,25. 3,7), γιατί ήταν ντυμένοι με την αθωότητα. Τώρα, λοιπόν, που ο ιερεύς θα παρασταθεί ενώπιον του Κυρίου, για να Τον λειτουργήσει, πρέπει να είναι ντυμένος στην ψυχή με το ένδυμα της αρετής. Γι᾽ αυτό και όταν ενδύεται το τελευταίον του άμφιο λέγει: «Οι ιερείς σου, Κύριε, ενδύσονται δικαιοσύνην» (= όλη την αρετή). Ενδυόμενος κάθε άμφιό του ο

ιερεύς λέγει μια ειδική ευχή ή ένα ιδιαίτερο ψαλμικό στίχο. Και κάθε άμφιο έχει ένα ιδιαίτερο νόημα και σημασία και υπενθυμίζει ένα ιδιαίτερο διακόνημα του ιερέως.

Θα πρέπει να έχετε παρατηρήσει, άγιοι Ιερείς, ότι τα Άμφια του Αρχιερέα δεν διαφέρουν από τα άμφια του Ιερέα. Ο σάκκος του Αρχιερέα είναι το φελόνιο του Ιερέα. Γι᾽ αυτό και ένα ποίημά του ο Κωστής Παλαμάς λέγει: «Μες στα φελόνιά τους χρυσοί επίσκοποι και παπάδες»! Ένα μόνο άμφιο έχει περισσότερο ο Αρχιερεύς, το Ωμοφόριο. Και αυτό το αποκλειστικά αρχιερατικό άμφιο δηλώνει το μεγάλο ποιμαντικό έργο του Αρχιερέα, το να βρίσκει τα απολωλότα πρόβατα, ψυχές, δηλαδή, πεσμένες στην αμαρτία, και να τις παίρνει στον «ώμο» του, στην καρδιά του, για να τις φέρει στον Θεό. Γιατί αυτόν τον συμβολισμό έχει το Ωμοφόριο του Αρχιερέα. Συμβολίζει τον Μέγα Αρχιερέα και Αρχιποίμενα Χριστόν, που άφησε τα 99 πρόβατα (τα 9 δηλαδή τάγματα των Αγγέλων) και σαρκώθηκε για το ένα απολωλός πρόβατο, την αμαρτήσασα ανθρωπίνη φύση, την οποία έσωσε και την προσήγαγε με την Ανάληψή Του στον ουράνιο Πατέρα Του. Αφού δε τοιαύτη υψηλή έννοια έχουν τα Άμφια του Ιερέα, πρέπει να είναι καθαρά και ευπρεπισμένα, αφού με αυτά θα παρασταθεί στον Βασιλέα Ιησού Χριστό. Να είναι όμως τα Άμφια απλά και όχι πολυδάπανα και προκλητικά στον πτωχό λαό μας.

πηγή:https://www.pemptousia.gr/ , Σημείωση: πρόκειται για τη 2α Επιστολή του Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτη Γόρτυνος και Μεγαλοπόλεως προς τους ιερείς της Μητροπόλεως του, με θεματική όμως που αφορά όλους τους πρεσβυτέρους, αλλά και τους πιστούς που θέλουν να γνωρίζουν σχετικά με τη λατρευτική και λειτουργική ζωή της Εκκλησίας μας.